גמ' **ג)**[לקמן מז:] **ד)**[לקמן מד.] **ה)**[ספסים פט: וש"כ] **ו)**[תוספתא פ"ע] **ז)**[לקמן עו.] **רש"י** **ח)**גי' רש"ל ובגולגולת פ"ק כמעלה מקדח ופ"ק כלי וכו' ועי"ש שכתב שט"ס ברש"י ועיין רש"ל **ט)**[ב"מ סמוך דפיקים גם להן וכו' ועמקך תופ' **י)**[תוספות פ"ב מסכת ג]

(ה) **רש"י** ד"ה והכא נמי. אע"ג דבספוקה הגרגרת שיעורה:

(ג) **ד"ה** מצטרפ' לכאיסר. לי כד מעגלת:

רש"י ד"ה והכא נמי. אע"ג דבספוקה שיעור ברובא גבי נקובה. כ"ל:

(יעב"ץ)

ד"ה בעופא. באיסר בכמה הוי שיעורא. כ"ל:

(יעב"ץ)

תוס' ד"ה ניטלה. תימה לישמעינן. כ"כ ר"ל בשלמ' השמעינן בס"פ ומנקבים הכרה ק"ל. וק"ל:

(יעב"ץ)

אתייקורי מתייקרי בי. נכבדין הם כמה שמני סועד מלנס והנשמס היא ומין זו מתנה: **בנפה.** הגרגרת סביב סביב להיקפה נקבים דקים כנפה: **מצטרפין הנקבים לרובא.** מילו היו כולן מחוברים יחד היה רובע נפסק טרפה: **ובגולגולת.** לגבי מהל המת מגיע (מהלות פ"ב משנה ג) בההיא לכמה מסרון בשדלה קמני סיפא ובגולגולת כלי שיעטל מן המי וימות הוי מסרון ולא מטמא ומטמא ומלמיע בבכורות (דף נמ.) כמה יעטל מן המי וימות כמלא מקדח של רופאים ומני עלה לשם יש בו נקב אחד מלוך שאין עגול רואים אותו שם יתנו מרכו לעגלו והוי כמלא מקדח הוי מסרון או לפילו יש בו נקבים קטנים הרבה כולן מצטרפין לכמלא מקדח: **אלמא.** כיון דשיעור מסרון גולגולת כמלא מקדח הוא מצטרפין נקבים הקטנים לכמלא מקדח כלילו הוי שד נקב ולא יהבינן בהו שיעורא מלמיע: **והכא נמי.** מע"ג (ו) דבספוקות שיעורא לרובא גבי נקובה תנן במתניתין (לקמן דף נ.) עד כמה מחסר עד כלישר המיטלקי מלמע נקב הקנה טריפתו (ז) בעי כלישר לשעוריהו: **אישתמיטתיה.** להלי מקשה: **מצטרפין לרובא.** להוו כספוקה בעלמא ללא מיחסרא ויקנה כעפה נמי בללישר מסרון: **ניטלה חימנה רצועה.** להרבה לליכא מסרון: **מצטרפת לכאיסר.** לי (ג) כי מעגלת לה הוי"ו לישר טרפה: **בעופא.** נקבים דמסרון בעוף לליכא למימר בגרגרת דילים כלישר בכמה הוי שיעוריה: **מקפלו.** מוסך למעה מן הנקבים ובללישם עד שיוכל לנקל הלעוה שהן כא כלפי פי הקנה ומניחו למקום הנקבים ע"פ הקנה: **אם חופה.** בין הנקבים והשלם שבין נקב לנקב לת רוב הקנה מע"ג דבנקבים גרילי ליכא רובא: **טריפה.** הואיל ויש בהן מסרון ושיעור שמיכת נקבים זה לזה כנפה להת לניקבה כנפה קיימינן: **וסימנין.** שלא מצאת שמועה זו ולא תימא כשיכר לו מצטרפין לרובא: **נפיא.** כעין שעושין הנפה שמניחין שם יריעות זב הסוס על פי הטוגל וזה סימן יהא לך נקבה כנפה שלמת ומעמה נפה הסיבון: **נפחתה כמין דלת.** ולא נטל הפחת שלא תלוי ועומד זקוף שם כעין דלת במזוזתו: **כדי שיכנס איסר לרחבו.** ושיעור גדול הוא זה שיכיר דהכא בעינן נכנס ויוצא משום דאין כאן מסרון והלכך סותם את הנקב: **נסדקה.** לשכרה וקילא מכולהו דהיכא דנפקא לרחבה ברובע מתון שהריחה משכת למטה והשתא מוקב מעלה ניתק והולך לגמרי ולא הדר חלים שולדר"ת בלע"ז אבל לשכרה כל כמה שהשתא נמשך הסדק קשר והולך הלכך הדר חלים: **חוליא.** טובעת שמעתי ובעיני נראה שהן שלש טבעות כדאמרינן בנמצות (דף לט.) כדי שיכרוך וישנה וישלש הוא חוליא לגבי ליליס: **מה חוליא ומה חוליא.** למה לכה החוליות הללו דקאמר רב: הכי גרסינן **אמרוה קמיה דרבי יוחנן משמיה דרבי יונתן הכי** ולא גרסינן ליכא דלמרי: **הכי.** דקאמר רבי יוחנן משהו למעלה ומשהו למטה לממרוה קמיה משמיה דרבי יונתן: **חברין בבלאי.** רבי יוחנן מנכל סליק: **כי האי טעמא.** לשנה קאמר: **מטבעת הגדולה.** כרבי יוסי ברבי יהודה ומתלוקתו בפ"ק (לעיל דף יח.) נקט לה מיהו לתן קיימא לן כרבי מניא בן לנטיגעוס דמשפוי כוזב ולמטה כשרה להיינו למעלה מן הטבעת: **בנפי ריאה.** לומי ריאה: **התחתונה.** כלמפרש רבא דמתוה כשהשמה תלויה להיינו חוזת קטנת שהיא עליונה כשמוחזין בקנה והריאה תלויה למטה: **בנפי.** כמות שהן נממתין ופורשין כנפיס למעלה מע"פ שהקנה יורד בניסס עד מקום מיכונן: **שאני אומר כל שפושטת צוארה ורועה.** ולא יותר לכך מני מפרש דמתוה שהיא עליונה שלא תאמר דמתוה כשמוחזין הקנה להיינו כנגד כל הריאה: **שלא תאנס.** למשון הסימנים חוץ לחזה בידי לדם: **אנפה עצמה.** לשמוט מאד לוחלה בשעת שמיטה מהו: **תיקו.** ולמומרא וכן הלכה: **למטה מן החזה.** למקום שלין לשחיטה: **נידון בריאה.** נשקר משהו ולא נרוב כגרגרת: **ת"ר איזהו חזה.** לגבי חזה ושוק של שלמים הניתן לכהנים: **הרואה את הקרקע.** היכן משבר מן הלטוות בגובה הלדלין לטוס שלא השומן המתמון כמות שהוא [ז] בהסמוס שבראשי הלטוות: **למעלה עד הברס וכו'.** ושיעור לרכו למעלה עד הכרס כשהשמה תלויה להפסיק היו טוליס חומו ומוסך ג' לטוות הקטנות העליונות עמו משמי לפנות לחד מכלן ולחד מכלן והן שקניב הקנה ונקרקלין פורלי"ל: **קרמא עילאה.** המחובר לגולגולת מנפניס: **ואע"ג דלא אינקיב תתאה.** הקרוס לרך [ג] שהשות מוגא בחוכו: **חייתא.** שק כמו (ב"מ דף יד:): **מייתא לקיטרי: דמתנה ביה מוחא.** שהשות מוגא בחוכו: **כנגדו בביצים ניכר.** בניליו זכר לחת יכול להכיר [ד] ו)**רבינו גרשום** ניקבה כנפה. כלומר הגרגרת שניקבה ולא ניקבה במקום אחד אלא ברוב מקומות ניקב נקבים דקין מצטרפת לרובה כלומר אם בין כל הני נקבים שיעורן כרוב חללה טרפה. מתיב ר' ירמיה בר אבא ובגולגולת שיש בה נקב אחד ארוך כו' מצטרפין לכמלא מקדח דשיעור נקב לגולגולת לענין טרפה כמלא מקדח: הכא נמי כיון דשיעורו בכאיסר כו' כדבעינן למימר לקמן: נפחתה כדי שיכנס איסר לרחבו: בעופא מאי. כלומר בעופא דאין אנו יכולין לשער נקבים שיש בהן חסרון בכאיסר שהקנה אינו רחב כל כך היכי משערינן. מקפלו ומניחו על פי הקנה כו'. כלומר [ע"פ נקב הקנה]: וסימניך נפיא. כלומר כשם ששוטחין

אתייקורי הוא דמתייקרו בי אמר רב יהודה אמר רב **ניקבה כנפה מצטרפים לרובא מתיב** רב ירמיה [ה]**ובגולגולת שיש בה נקב אחד ארוך אפילו יש בה נקבים הרבה מצטרפים למלא מקדח אלמא כיון דשיעורה מלא מקדח למלא מקדח מצטרפין ה"נ כיון דשיעוריה כאיסר לכאיסר מצטרפין אישתמיטתיה הא** דאמר רבי חלבו אמר רב חמא בר גוריא אמר רב [ב]**נקבים שיש בהן חסרון מצטרפין לכאיסר ושאין בהן חסרון מצטרפין לרובא אמר רבה בר בר חנה א"ר יהושע בן לוי ניטלה חימנה רצועה מצטרפת לכאיסר בעא מיניה רבי יצחק בר נחמני מרבי יהושע בן לוי ניקבה כנפה מהו אמר ליה הרי אמרו נקבים שיש בהן חסרון מצטרפין לכאיסר ושאין בהן חסרון מצטרפין לרובא בעופא מאי אמר רבי יצחק בר נחמני לדידי מפרשא לי מיניה דרבי אלעזר** [ג]**מקפלו ומניחו על פי הקנה אם חופה את רוב הקנה טרפה ואם לאו כשרה אמר רב פפא וסימניך נפיא** [ד]**נפחתה כדלת אמר רב נחמן כדי שיכנס איסר לרחבו** [ה]**נסדקה אמר רב אפילו לא נשתייר בה אלא חוליא אחת למעלה וחוליא אחת למטה כשרה אמרוה קמיה דרבי יוחנן אמר מה חוליא ומה חוליא דקאמר רב אלא אימא** [ו]**אפילו לא נשתייר בה אלא משהו למעלה ומשהו למטה כשרה אמרוה קמיה דרבי יוחנן משמיה דרבי יונתן הכי אמר להו** [ז]**ידעין חברין בבלאי לפרושי כי האי טעמא תנא רבי חייא בר יוסף קמיה דרבי יוחנן** [ח]**כל הצואר כולו כשר לשחיטה מטבעת הגדולה עד בנפי ריאה התחתונה אמר רבא תחתונה שהיא עליונה שאני אומר** [ט]**כל שפושטת צוארה ורועה ובלבד שלא תאנס בעי רב חנינא ואיתימא רב חנניה אנפה עצמה מהו** [י]**תיקו יתיב רבי יוחנן ורשב"ל נפק מילתא מביניהו אנם בסימנים ושחט פסולה** [יא]**ניקב הקנה למטה מן החזה נידון כריאה תנו רבנן** [יב]**איזהו חזה זה הרואה את הקרקע למטה עד הצואר למעלה עד הכרס חותך שתי צלעות משתי דפנות אילך ואילך וזהו חזה הניתן לכהנים: ניקב קרום של מוח: רב ושמואל דאמרי תרוייהו קרמא** [יג]**עילאה אע"ג דלא אינקיב תתאה ואמרי לה** [יד]**עד דאינקיב תתאה אמר רבי שמואל בר נחמני וסימניך חייתא דמתנח ביה מוחא אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי כנגדו בביצים ניכר** [טו]**א"ר שמעון בן פזי אמר ריב"ל משום בר קפרא** [טז]**מוח כל מה שבקדירה נדון כמוח התחיל למשוך נדון כחוט השדרה ומהיכן מתחיל לימשך אמר רבי יצחק בר נחמני לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי יהושע בן לוי** [יז]**כמין שני פולין**

מצטרפין לכמלא מקדח. לפו משום דבעו למיסתם כנ"ש [ח] לפל משום דנ"ש פירשו [ט] שיעור נקט שיעורל דנ"ש: **אישתמיטתיה הא דאמר בר.** ס"ד לרכ ירמיה לפפילו נקנים שיש בהם מסרון קאמר דמלטרפין לרובה מדנקט בנפה דמשמע כנקבי נפה שיש בהם מסרון ליילי [י] ומסיק דבשלין בהן מסרון ליילי ולא נקט נפה לפל לומר דמלשה נקנים בנפה ולפון ליסתמיטתי' קשה: **ניטלה ממנה רצועה מצטרפת לכאיסר.** תימה לישמעינן ניקבה וכ"ש לטועה: **כדי שיכנס איסר לרחבו.** פירוש לרחבו של ליסר שיוציאנו שם על רחבו ויכנס לפוקי לרך עוביו: **אנפה עצמה.** שפשטה [יא] לשלא יותר מדפי ליטול ילק בגוד: **חותך שתי צלעות מבאן ומבאן.** פירש ר"ת שתים מכלן ושתים מכלן ולפי זה הוי כההוא דמסכת תמיד (דף לפ.) שלא היו שם שוס לצעות כדתנן בפ' לפ היו כופתין:

מל

פרק א' המשך משנה ו'

אִם סָפֵק שֶׁמִּקְצָת הָרְאִיָּה מֵהַיּוֹם וּמִקְצָתָהּ לְמָחָר, וַדַּאי לַטֻּמְאָה וְסָפֵק לַקֻּלְקָבָן. רָאָה שְׁנֵי יָמִים בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, סָפֵק לַטֻּמְאָה וְלַקֻּלְקָבָן. אַחַת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, סָפֵק לַטֻּמְאָה:

מד א מיי' פ"ב מהל' טומאת מת ה"ט:

מה ב מיי' פ"ג מהל' שחיטה הל' כג סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' לד סעיף ג:

מו ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

מז ד מיי' שם ועיין בהשגות וכ"מ טוש"ע שם סעיף ה וסעיף ו:

מח ה ו מיי' שם הלכה כד טוש"ע שם סעיף ז:

מט ז ח ט מיי' שם פ"ש הלכה ז ז סמג שם טוש"ע יו"ד סי' כ סעי' ג:

נ י מיי' פ"ו מהל' שחיטה הל"ש סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' לד סעי' י:

נא כ מיי' פ"ט מהל' מעשה הקרבנות הל"י:

נב ל מיי' פ"ו מהל' שחיטה הל"ג סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' לג סעיף ג:

נג מ נ מיי' שם טוש"ע שם סעי' ד:

נפיא ע"פ העוגל כך שוטחין הכא ומניחו על פי הקנה: נסדקה. כלומר באורך הקנה: הכי גרסינן) איכא דאמרי אמרוה רבנן קמיה דר' יוחנן משמיה דר' יונתן כו' כלומר כשאמרו משמיה דר' יונתן שבחה ואמר להו ידעין חברין בבלאי כו': אמר רבא תחתונה שהיא עליונה מחיים עליונה כשהבהמה מהלכת וכשתולין אותה תחתונה א"ל אני א' כדי שתפשוט צוארה ותרעה כו' ג) כלומר ר' יוחנן א"ל ר' יצחק בר יוסף ובלבד שלא תיאנס כלומר שלא יהא שום בר אדם אונסה אלא כדי שהיא עצמה תפשוט: אנסה עצמה מאי כלומר מי אמרי' כיון דלאו כל שעתא אין צוארה כ"כ [פשוטה] אסור דלאו מקום שחיטה הוא או דילמא כיון דיכול לפשוט עד אותו מקום מקום שחיטה מקרי תיקו: נידון כריאה ונקובתו במשהו. כנגדו בביצים ניכר כלומר בביצים בהמה שיש שם שני קרומות וכל מה שבקדירה נידון כמוח עצם שהמוח מונח בו זו היא קדירה ואין מונח במקום אחד אלא חורין יש בעצם שמונחת בשנים ושלשה מקומות והכי קאמר מוח שבמקום אחד וכל מה שסביב המוח בחוררין כולן נידונין כמוח ומה דינו של מוח ניקב קרום של מוח בכל שהוא טרפה: נידון כחוט השדרה ברוב עורו של מוח:

ב) וכ"ה גי' הספר ספר התמוסה גי' כריך בגמ' כלן ועי' בע"ז פו"ד סימן ג'ש"ד. ג) גי' הספר ד"ל אמר ליה ר"ש בר יוסף לר'י.

ט) וגבי נקבים קטנים נמי בעי כאיסר: **י)** שיש בהם חסרון איירי ומשני דבשאין: **יא)** אנסה עצמה שפשטה צוארה יותר מדאי: **יב)** שהוא מתפרש בחסחוס שבראשי הצלעות: **יג)** הקרוס הרך שהמוח מונח בתוכו הס"ד ומה"ד וסימניך למ"ד קרמא תתאה הס"ד: **יד)** יכול להכיר רבוצת המוח: **טו)** משום דב"ש פירשו שיעורן נקט: **טז)** מוח בכל שהוא טרפה: נידון כחוט השדרה ברוב עורו של מוח: